

Særslev, Ejlby og Melby Sogne

sep. - okt. - nov. 2006 - 62. årgang nr. 4

Præstens klædeskab

Meningen med at bære ornat – præstekjole eller messehagel – er at skjule eller minimere den personlige fremtoning til fordel for præstens funktion.

Særslev Kirke ejer faktisk en ældre messehagel, som fremover vil blive taget i brug igen for at markere højtiderne indenfor kirkeåret. Første gang bliver 1. søndag i advent.

Men hvorfor egentlig al besværet med (yderligere) en dragt? Er det ikke bare at overdrive pyntesygen?

Nej, det handler om at gå ind i en århundrede gammel tradition.

Den sorte kjole

Det, de fleste forbinder med en præst, er vel den ankellange sorte uldkjole, med læg i ryggen og med hvid pibekrave i halsen og

hvide poignetter (stofkanter) ved håndleddene.

Den bliver kaldt præstekjole, embedsdragt eller ornat. Ordet ornat kommer af latin *ornare* der betyder "at udruste sig med noget nødvendigt". Senere også "udsmykke" – jævnfør ordet ornamentik på for eksempel træskærearbejder. Præstekjolen er en uniform på linie med politimandens eller DSB-konduktørens; den skal bæres hver gang man er i kirken til gudstjeneste eller andre handlinger. Så kan enhver med lethed se hvem der er præsten. For præstekjolens funktion er mest af alt at signalere at i kirken er præsten først og fremmest embedsindehaver frem for privat person.

Præstekjolen er varm og relativt tung at bære, og koster omkring 14.000 kr. Brugstiden er 8 år, først derefter er den præstens egen.

Hvorfor ser den ud som den gør?

Præstekjolen stammer oprindeligt fra den spanske hoftradition, hvorfra den over Hansestæderne kom til Danmark, som borgerskabets

og den lærdes dragt.

I 1500-tallet var det helt almindeligt at man på klædedragten kunne se folks erhverv. En murer bar én klædningsdragt, en tømrer en anden, og skorstensfejeren gør det stadig. Indenfor bondestanden kunne man endda se hvilken landsdel man kom fra. Tænk bare på de gamle egnsdragter, der engang var hver mands eje, men som nu stort set kun bruges af folkedansere. Meningen med præstekjolen var altså ikke at skille sig ud fra mængden, men at vise at man tilhørte borgerstanden.

Fløjls-maver

Til at begynde med var præstekjolen muligvis en sort kappe, der stod åben fortil og som man tog over sin andet tøj. Senere blev der isat "mave" og knaplukning.

I dag er præster så dovne, at de fleste af os har skiftet knapperne ud med en lynlås.

Doktorer i teologi, landets biskopper og den kongelige konfessionarius har ret til at bære præstekjole af sort silke og med velour/fløjl på forstykket. De er såkaldte "fløjls-maver".

Den sorte embedsdragt var, som oprindeligt hverdagsdragt fra 1500-tallet, praktisk derved at den sjældent – dengang som nu – skal vaskes; renligheden består i at man selvfølgelig har almindeligt tøj indenunder og derudover jævnlige vasker sine poignetterne

Moderne danske messehageler

og sender kraverne til vask og pibning, hos én af de få mennesker i landet, der stadig mestrer den kunst.

Messeklæderne

Selvom præstekjolen er den vi alle sammen forbinder med en præst, er messehaglerne eller messeklæderne faktisk meget ældre. Helt tilbage til 300-tallet bar de forskellige embedsindehavere i kirken en særlig dragt eller festklædning. Det mest almindelige var en messekjorte eller en alba, - en hvid løsthængende skjorte i tyndt stof. Alba er latin og betyder netop hvid. I dag bliver alba'en brugt som den hvide underkjole/messesærk under messehagelen, men den kan også ifølge traditionen bruges for sig, fx sammen med en stola – et farvet bånd, der lægges over skuldrene og hænger løst ned fortil.

Hagelen

En hagel er et gammelt germansk ord for en kappe. Og siden jernalderen har en mandekappe i nord været ellipsoformet, nyreformet, hvilket de allerældste messehageler da også er.

Messehagelen blev betragtet som festklædning fordi gudstjenesten er højtid og fest, og den blev som regel udført i kostbare stoffer som silke og fløjl i forskellige farver og mønstre og smykket med kunstfærdige broderier ofte i sølv- eller guldtråde.

Ved reformationen afskaffede de reformerte kirker (især Schweiz, Nederlandene, Skotland og dele af Frankrig) messeklæderne, hvorimod de lutherske – og deriblandt os – beholdt dem.

Luther selv prædikede dog i sit hverdagstøj, dvs. i munkekutte eller doktorkjole, en tradition der svarer til at præsten også i dag aflægger messehagelen inden prædiken.

Fra slutningen af 1700-tallet blev det mode i Danmark at udføre messehageler i rødt velour med et guldkors på ryggen. Sådant en "Prins Valiant model" var i mange kirker skik helt frem til midten af 1900-tallet, da liturgiske farver og messehageler igen kom på mode.

Kirkens farver

De "liturgiske" farver, hvad vil det overhovedet sige? Ordet liturgi kommer fra græsk og betyder "offentligt hverv". Ordet bruges om gudstjenesten og de kirkelige handlinger. Man kan umiddelbart undre sig over hvad "offentlige hverv" har med kirken at gøre, men når man tænker på at mysteriereligionerne, med deres hemmelige indvielsesritualer og gudstjenester var meget udbredte i den tidlige kirkes tid, kan man forstå at den kristne kirke har haft behov for at adskille sig, og gøre opmærksom på, at der intet mystisk eller hemmeligt var over en kristen gudstjeneste. Den var tværtimod "liturgisk".

Hvid, grøn, rød og lilla

Oprindeligt var kirkens farve udelukkende hvid, knyttet til dåbs-handlingen og påskens fest. Den hvide farve er stadig udtryk for fest og højtid, og de kirker der råder over flere messehageler, bruger den hvide/gylde til de store helligdage som juledag og påskedag.

Grøn er håbets og vækstens

farve og bruges i helligtrekongers-tiden og trinitatis-tiden, hvor evangelieteksterne handler om Jesu barndom og opvækst samt om at vokse i troen.

Den røde farve er både åndens, ildens og blodets farve og anvendes derfor ved pinsens gudstjenester, samt Sankt Stefans dag, bedre kendt som 2. juledag. Sankt Stefan var kirkens første martyr, der blev stenet for sin tro.

Lilla udtrykker bod og anger og bruges i fastetiden og i adventstiden – dog ikke på den 1. søndag i advent, som er festdag (hvid).

Hvis kirken – som Særslev Kirke – kun har en hvid messehagel, kan den anvendes på alle søndage, men især til at markere de store festdage.

Kirkehøjskole på Nordfyn

11 sogne i den vestlige del af Bogense Provsti er gået sammen om at etablere en Kirkehøjskole. Ønsket er i løbet af vinterhalvåret at kunne tilbyde en række folkelige, oplysende og kirkelige foredrag, der alle relaterer til samme tema.

Denne vinters tema er – ganske aktuelt – "Kristendom og Islam".

● Torsdag den 5. oktober kl. 19.00 i Teglgården, Bogense.

Biskop Steen Skovsgaard, Lolland-Falster: *Forskelle og ligheder mellem islam og kristendom.*

● Torsdag den 16. november kl. 19.00 i sognehuset ved Skovby Kirke.

Socialrådgiver Asmaa Abdol-Hamid, Odense: *At være muslim blandt kristne.*

● Tirsdag den 23. januar 2007 kl. 19.00 i konfirmandstuen i Veflinge. Flygtninge-/indvandrerpræst Leif Munksgaard, Odense: *At være kristen blandt muslimer.*

● Torsdag den 8. marts 2007 kl. 19.00 i konfirmandstuen i Hårslev. Professor Viggo Mortensen, Århus: *Religionsmødets udfordring for folkekirken.*

Alle foredragene er gratis. Hold øje med program-folder i kirkernes våbenhus!

Orgel og saxofon! Kan man virkelig det?!

Særslev Kirkes efterårskoncert byder på en spændende og utraditionel duo indenfor kirkemusikken: Organist assistent i Odense Domkirke, Randi E. Mortensen og saxofonist Michael H. Lund, der virker som assistent i Århus og Ålborg Symfoniorkestre. Sammen vil de i den utraditionelle forening af saxofon og orgel byde på et koncertprogram, der blandt andet indeholder fransk musik af Guy de Lioncourt, engelsk musik af Henry Purcell og Benjamin Britten og derudover vil der være nordiske folketoner på programmet.

Koncerten er søndag den 29. oktober kl. 15.00. Der er fri entré.

Litteraturaften

Præsterne i Bogense, Særslev, Veflinge, Skovby, Hårslev og Skamby arbejder sammen om et nyt initiativ: En litteraturaften på skift i de forskellige konfirmandstuer, hvor vi snakker om den bog vi har læst.

Første gang:

28. september 2006 kl. 19.00 i Veflinge Præstegård, Axel Brahesvej 13.

Bogen til denne aften er "Det første jeg tænker på" af Ida Jessen.

Konfirmand- gudstjeneste

Årets konfirmandhold tager livtag med højmesse! Det skulle gerne blive en nogenlunde almindelig højmesse, men ingen ved helt hvad der sker, når konfirmanderne tilrettelægger og medvirker.

Alle er selvfølgelig velkomne i kirken Allehelgensdag - søndag den 5. november – kl. 10.30.

Kravleguds- tjeneste

En hyggelig og meget utraditionel gudstjeneste for de mindste. Børn fra 0-5 år får en indbydelse med posten, men nysgerrige i alle aldre er også meget velkomne.

Særslev Kirke søndag den 1. oktober kl. 10.30.

Fredensbo

Gudstjenester:

Torsdag den 7. sep.

– med altergang.

NB! ændret ugedag pga. høstfest.

Tirsdag den 3. okt.

Tirsdag den 7. nov.

Sangeftermiddage:

Torsdag den 26. okt.

Torsdag den 23. nov.

Alle dage kl. 14.15 i dagligstuen på Fredensbo.

Siden sidst

Døbte:

Særslev:

Stine Skov Petersen
Ashia Yu Christiansen
Frida Emilie Veje
Mine Marie Veje
Kristine Konggaard
Skovhus Jakobsen

Ejlby:

Jonathan Sommer

Melby:

Benjamin Vernegren

Viede:

Særslev:

Dorthe Rasch
Jensen-Peter Lageri
Mette Marlene Lau
Veje-Jesper Veje

Begravede/bisatte:

Særslev:

Johannes Hansen
Gertrud Kirstine Nielsen
Jørgen Peder Andersen

Praktiske oplysninger

Fødsler

En fødsel skal meddeles til præsten i bopæls sognet. Medbring fødselsanmeldelsen som I fik udleveret af jordemoderen, samt jeres dåbs- eller navneattester, evt. vielsesattest eller den udfyldte "Omsorgs og Ansvarserklæring" hvis I ikke er gift.

Dåb eller navngivelse

Et barn skal navngives senest seks måneder efter fødslen. Det sker enten ved dåb eller navngivelse. I begge tilfælde rettes henvendelse til præsten.

Konfirmation

Konfirmation finder som regel sted om foråret i 7. klasse. I Ejlby og Melby kirker er der konfirmation 1. søndag efter

påske, i Særslev kirke 2. søndag efter påske. Børnene indskrives til konfirmation i august måned. De får et brev med hjem gennem skolen.

Vielse

Dato for vielsen aftales med præsten. Vielser foregår altid i kirken. I god tid inden vielsen rettes henvendelse til rådhuset for udstedelse af prøvelsesattest. Denne samt jeres dåbs- eller navneattester og evt. skilsmissebevilling medbringes til samtalen med præsten.

Dødsfald

Dødsfald skal meddeles til præsten i bopæls sognet, helst hurtigst muligt. Denne eller bedemanden er behjælpelig med at udfylde papirerne. For

aftale om begravelses-/bisættelsesbehandling i kirken rettes henvendelse til præsten.

Navneændring og attester

Kontakt præsten i bopæls sognet. Skal sagen sendes til Statsamtet eller Kirkeministeriet er præsten behjælpelig med dette. Bortkomne eller nye attester udstedes vederlagsfrit.

Kirkebil

Kirkebil kører til alle gudstjenester og arrangementer, der tilrettelægges af menighedsrådet. Bilen skal blot bestilles dagen før på:
Tlf. 64 84 14 85
eller Tlf. 64 85 12 12.
Benyttelse af kirkebil betales af menighedsrådet.

KIRKEKALENDER

september-oktober-november 2006

DATO SÆRSLEV EILBY MELBY BEMÆRKNINGER

3. sep.	12. s.e.trin	09.00	10.30*	-		*høstgudstjeneste
10. sep.	13. s.e.trin	09.00	-	10.30*		*høstgudstjeneste
17. sep.	14. s.e.trin	10.30*	09.00	-		*høstgudstjeneste
24. sep.	15. s.e.trin	10.30	-	09.00		
1. okt.	16. s.e.trin	10.30*	19.00	-		*kravle-gudstjeneste
8. okt.	17. s.e.trin	10.30	-	19.00		
15. okt.	18. s.e.trin	10.30	-	-		Ole Hansen
22. okt.	19. s.e.trin	09.00	10.30	-		
29. okt.	20. s.e.trin	15.00*	-	10.30		*koncert
5. nov.	Allehelgen	10.30*	19.00	-		*konfirmand-gudstjeneste
12. nov.	22. s.e.trin	10.30	-	09.00		
19. nov.	23. s.e.trin	19.00	-	-		Ole Hansen
26. nov.	s.s.kirkeåret	14.00*	-	10.30		*familiearr. i forsamlingshuset
3. dec.	1. s. i advent	10.30	14.00*	-		*familiearr. i forsamlingshuset

Ansvarshavende redaktør: Sognepræst Karen Blauenfeldt Dam. Tryk: Bogense Bogtrykkeri 64 81 10 29

Adresser

Sognepræst Karen Blauenfeldt Dam, Kirkevej 4, Særslev. Tlf.: 64841137, E-mail: kbod@km.dk Træffes efter aftale – dog ikke mandag
Menighedsrådsformand Erik Larsen, Kosterstevhuse 17, Kosterlev. Tlf.: 64 84 10 70
Kirkernes hjemmeside: www.de3sogne.dk

Særslev:	Eilby:	Melby:
Graver Henning Smith gravnerhuset, tlf. 64 84 16 75	Graver Finn Toftegaard Gravnerhuset, tlf. 64 84 14 53	Graver Bjarne Rasmussen Gravnerhuset, tlf. 64 86 17 28
Træffes tirs.-fre. Kl. 9-10	Træffes tir. tor. fre. Kl. 12-13	Træffes tir. og tor. Kl. 15-15,45
Privat: Vestergade 10, Særslev Tlf. 64 84 18 36	Privat: Tværgade 22, Otterup Tlf. 64 82 20 50 / 40 13 14 51	Privat: Tøvlidvej 75, Melby Tlf. 64 86 15 34
Organist Aase Rosendahl Jullerupvej 52, tlf. 64 84 11 08	Organist Aase Rosendahl Jullerupvej 52, tlf. 64 84 11 08	Organist Aase Rosendahl Jullerupvej 52, tlf. 64 84 11 08
Kirkesanger Poul E. Larsen Kile 25, tlf. 64 84 12 02	Kirkesanger Poul E. Larsen Kile 25, tlf. 64 84 12 02	Kirkesanger Bodil Rasmussen Enghaven 14, tlf. 64 84 13 31